

Szakmai beszámoló és fotódokumentáció**az I. Gárdonyi Géza Irodalmi Fesztivál****című pályázathoz**

Pályázati azonosító: 3707/11449

2013-ban ünnepeljük Gárdonyi Géza író születésének 150. évfordulóját. Ehhez a jeles évfordulókhoz kapcsolódóan terveztük a *Gárdonyi Jubileumi Emlékév* című projektet, amely méltó emléket állít az írónak. A Dobó István Vármúzeum megalakulása óta nagy gondot fordít a Gárdonyi életmű ápolására, az író kultuszának életben tartására, erősítésre. Az elmúlt évek során számos szakmai, ismeretterjesztő és kulturális rendezvényünk vált tradícióvá. Fontos törekvésünk volt, hogy a program során a különböző intézmények, önkormányzatok, civil szervezetek együttműködjenek, a közös munka során új gyakorlatok alakuljanak ki.

Az irodalmi fesztivált 2013-ban rendeztük meg először. A Gárdonyi Emlékbizottság és a szervezők legfontosabb célja az olvasás és a Gárdonyi életmű népszerűsítése mellett az volt, hogy a programok közelebb hozzák az emberekhez és megszerettessék a magyar irodalmat, „kézzel foghatóvá” tegyék a Gárdonyi életmű legfontosabb üzeneteit: a hazafiságot, a helytállást, a kitartó munka szeretetét, egymás tiszteletét, a családszeretetet. Ezért gondoltuk úgy, hogy újszerű programokkal, modern megközelítéssel, az interaktivitás hangsúlyozásával, a szakmai eredmények igényes ismeretterjesztésével, közös játékkal, számos új együttműködési forma kialakításával, és nem utolsósorban turisztikai attrakciókkal ünnepeljünk.

A fesztivál másik fontos célja, nevezetesen hogy több művészeti ág megjelenésével tegyük vonzóvá számos új célcsoportot bevonva és megnyerve a magyar irodalomnak, sikeresen megvalósult. Elképzelésünk volt, hogy a fesztivál idején Egerbe érkezők részeseivé váljanak Gárdonyi történeteinek: az Egri csillagok című regényben, a novellákban, mesékben megírt történeteknek.

A beszámolóban a műsorszerkezetet követve mutatjuk be és részletezzük az egyes programelemeket, illetve csatoljuk a fényképeket.

A fesztiválra az Egri Várban két színpadot építettünk, melyre olyan technikát telepítettünk, amely alkalmas volt az igényes, magas színvonalú zenei szolgáltatásra. Valamennyi külső helyszínre is telepítettünk technikát. Sikerült elkerülnünk, hogy a rossz hangzás, az igénytelen technika rontson a koncertek és programok élvezhetőségén. Számos vendégünk köszönte meg szóban az igényes hangzást egy-egy koncert illetve program végén.

Napernyőkkel védtük a látogatókat az egyes programok során, s a legmelegebb órákra nem terveztünk színpadi produkciókat.

Családi programok, játszóházak, vitézi próba

A fesztivál programjainak egyik kiemelt célcsoportja a családok voltak. Fontosnak éreztük, hogy az irodalommal való találkozás közös programokon történjen. A játék, az interaktív együttlét, a közös élmény reményeink szerint hosszú időre meghatározták a családok irodalomhoz való viszonyát. A Gárdonyi kuckó újszerűsége, a Gárdonyi életmű szokatlan megközelítése, a játszóházak összességében kb.: 5-6.000 látogatót vonzottak a négy nap során. A vitézi próba és a történelmi játszóház az Egri csillagok című regény világát idézte fel. Két nap során több mint 300 vitéz termett Egerben. A játékvezetők elmondása szerint nagyon sokan próbálták ki csak úgy, kötöttségek nélkül az egyes feladatokat.

A délelőtti családi programok nagy tetszést arattak mind a gyerekek, mind pedig szüleik és nagyszüleik körében. A látogatók főleg annak örültek, hogy gyermekeikkel akár több órát is el tudtak tölteni a kellemes történelmi környezetben.

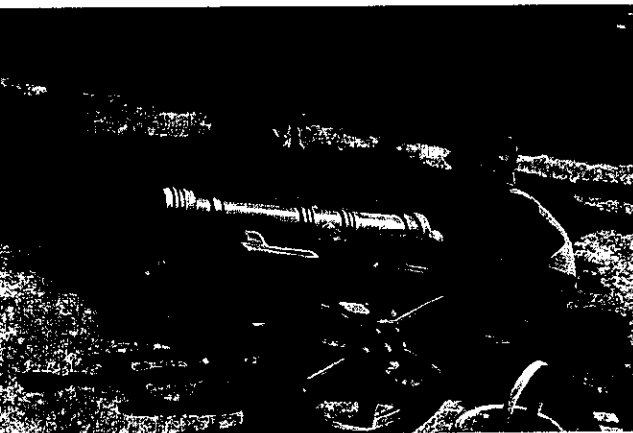
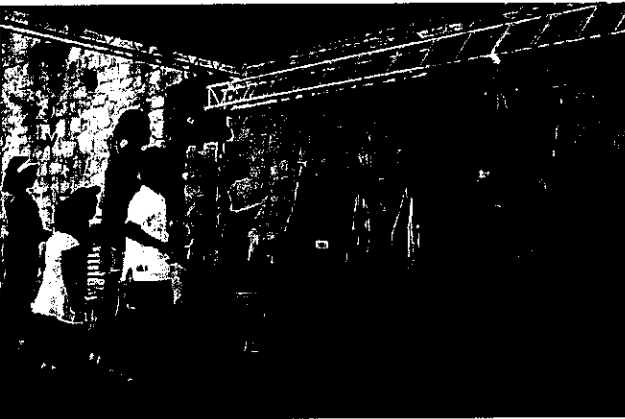
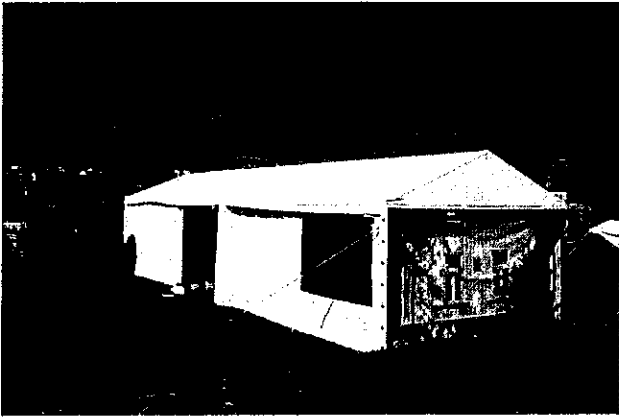
A családi programokat, a kreatív műhelyeket sátorban, illetve árnyas fák alatt helyeztük el tekintettel arra, hogy a hőmérő napközben nem ment 33-35 fok alá.

A családi programok közreműködőinek száma: 14 együttes, illetve programelem

A családi programok száma: 37

Látogatók száma: kb.: 6.000 fő

Szakmai programok

A fesztivál a magyarországi irodalmi emlékházak találkozója is volt, így több magyarországi irodalmi emlékház jelenhetett meg kamara kiállításon (pl.: Szekszárd, Eger), tudományos-ismeretterjesztő program keretében, (pl.: Prügy, Szekszárd, Petőfi Irodalmi Múzeum), népszerűsíthették kiadványaikat, programjaikat, az adott író, költő életművét, illetve számos irodalmi emlékház tartott múzeumpedagógiai foglalkozást, (pl.: Agárd, Eger, Szekszárd, Prügy) ezzel is közelebb hozva a látogatókat az adott irodalmi örökséghez.

A találkozón szakmai tanácskozásra is sor került. Az irodalmi emlékházak találkozója és programjaik nagyszerű lehetőséget adtak arra, hogy az irodalmi muzeológia küldetésével, eszközeivel, céljaival is megismertessük az érdeklődőket. Új együttműködési lehetőségek körvonalazódhat. (pl.: kamara-kiállítások tájoltatása, a Gárdonyi-kuckó fogadása)

A közösen készített kiállítást 1326 fő tekintette meg.

A résztvevő irodalmi emlékházakat képviselők száma: 44 fő

Múzeumpedagógiai bemutatók száma: 6 alkalom

Ezek látogatóinak száma: kb.: 20-25 fő/alkalom

Előadások, prezentációk száma: 9

Az alábbi irodalmi emlékházak illetve irodalmi múzeumok jelentek meg programjaikkal, kiadványaikkal:

Petőfi Irodalmi Múzeum - Budapest

Debreceni Irodalmi Múzeum

Babits Mihály Emlékház – Szekszárd

Irodalom háza - Szekszárd

Jókai Mór Emlékház– Balatonfüred

József Attila – Balatonszárszó

Móricz Zsigmond – Tiszacsécse

Vörösmarty Mihály – Kápolnásnyék

Weöres Sándor – Budapest

Gárdonyi Géza – Agárd

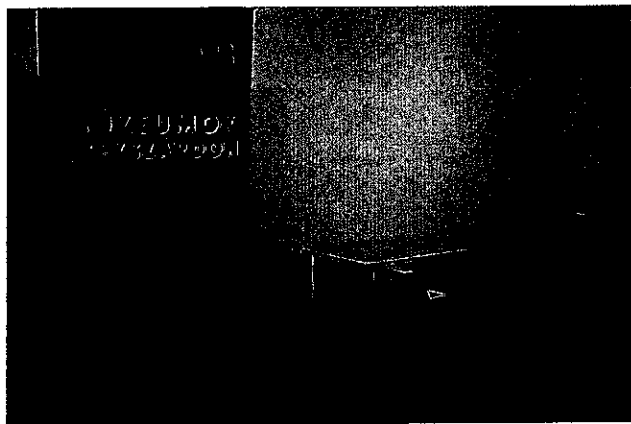
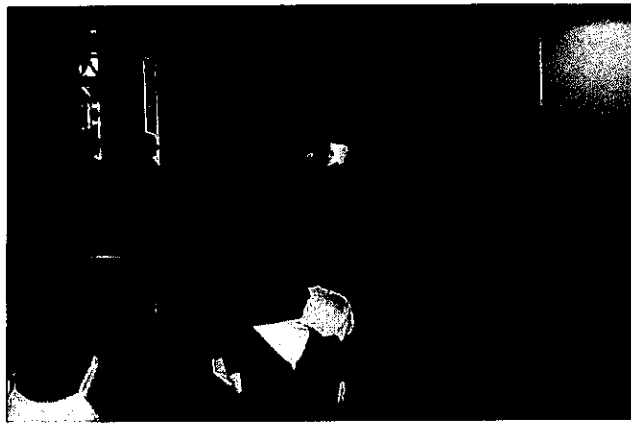
Mesemúzeum – Budapest

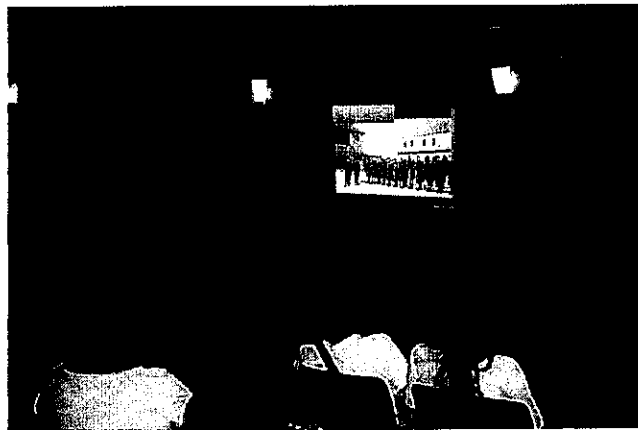
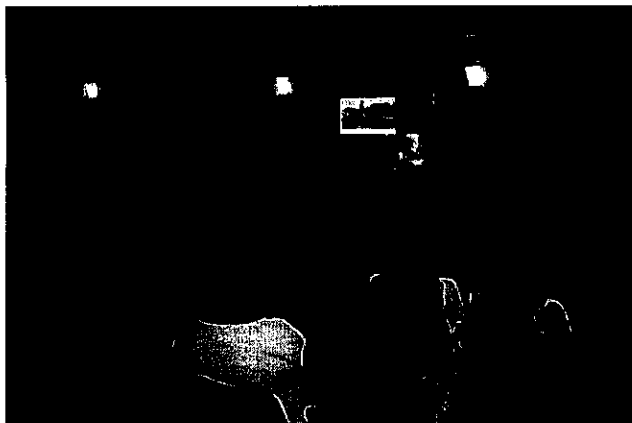
Móricz Zsigmond Emlékház – Prügy

Gárdonyi Géza Emlékház - Eger

A fesztiválon több helyszínen, így az Egri Várban, a Bródy Sándor Könyvtárban, az Agria Parkban, a Dobó-téren, az Érsekkertben és a Gárdonyi házban zajlottak programok. Szakmai programjainkon irodalmi kiállításokat mutattunk be interaktív módon, (*Születtem Egerben, amire büszke vagyok, Arcon formált világkép*) melyre főleg a felnőtt látogatók jöttek. A 25-30 fős közönség a kiállítások bemutatása közben kérdéseket tehetek fel a kiállítás kurátorainak, személyes olvasmány- és színházi élménybeszámolót is tarthattak. (5 alkalom) A program így mindkét esetben több mint egy óra hosszúra tartott. Fontos eredmény, hogy néhány tanár is eljött, akik diákjaik felé fogják közvetíteni a kiállítások üzenetét. Örömmel vettek részt a Gárdonyi házban felolvasó programokon, tudományos-ismeretterjesztő előadásokon (5 alkalom), a szerkesztett irodalmi műsorokon és kávéházakban. (4 alkalom)

A programokat a közeljövőben meg fogjuk ismételni. Azt tapasztaltuk, hogy egy fesztiválon is helye van szakmai, ismeretterjesztő programoknak, bár ezek látogatottsága jóval csekélyebb volt, mint a koncerteké vagy nagyobb ívű programoké. Ezen programelemekkel közel 500 látogatót tudtunk megszólítani. A legnagyobb sikere a Boldizsár cukrászdában tartott irodalmi kávéháznak volt.

Egri csillagok – A Te történeted

A program leginteraktívabb és egyik legkiemelkedőbb eleme az *Egri csillagok! A te történeted* című játék és bemutató volt, mely során a fesztiválra látogatók részeseivé válhattak a regény legfontosabb eseményeinek. Látogatói felmérésekből ismert, hogy sokan Gárdonyi Géza *Egri csillagok* című regénye nyomán keresik fel Eger. A fesztivál idején a város több pontján – előre meghirdetett időpontokban - a sétálgató turistákat is bevonva interaktív játék zajlott a regény eseményeit megidézve. Egy-egy jelenet több alkalommal is bemutatásra került. A játékban szereplők korhű öltözetekben és díszletek között játszották el a történeteket. A városba látogatók így már akkor is részeseivé válhattak a fesztivál hangulatának, amikor még nem vettek részt konkrét programokon. Az Irodalmi Fesztivál egyik csúcspontja az Ostrom volt. Az ostromot történelmi és katonai hagyományőrző csoportok bevonásával rendeztük meg. Ennek a korábbi években már volt előzménye, jó gyakorlatok alakultak ki. Az interaktív játék során az Egri csillagok története – a város szlogenjének megfelelően a látogatók története (EGER – A Te történeted...) lett.

A regény főbb szerepeinek betöltésére 2012-ben már történt szereplőválogatás. A főhősök közben Eger arcaivá váltak, számos eseményen jelentek meg. Úgy gondoltuk, hogy tovább szőjük az

eseményeket, és ezzel az interaktív játékkal népszerűsítjük a regényt, Gárdonyi Gézát és Eger városát. A játékhoz további szerepeinek betöltésére szereplőválogatást rendeztünk, így választottunk Gyermek Gergőt, Gyermek Vicát, Cecey Évát, Dobó apródjait, Baloghnét és Sárközit. A szereplőválogatásra 2013. július 6-án került sor az Agria Park mozitermében.

A castingon résztvevők száma: 70 fő

A fesztivál négy napján a látogatók bárhol találkozhattak portyázó törökökkel, vagy személyesen Jumurdzsákkal, tanúi lehettek Bornemissza Gergely és Vicuska első közös kalandjának, majd később esküvőjének, sőt, több alkalommal maguk is felkészülhettek az ostromra a huszárvirtus gyakorlásával. Egy ízben egy egész esküvői társaságnak adtunk ízelítőt és tettük emlékezetessé a nagy napot a leányrablással.

A programban közreműködők száma: 11 csapat, 25-30 fő a külső jelenetek során

Látogatók száma a külső jelenetek során: kb.: 40-110 fő/alkalom

Látogatók száma az ostrom során: kb.: 1.000-1.200 fő /alkalom

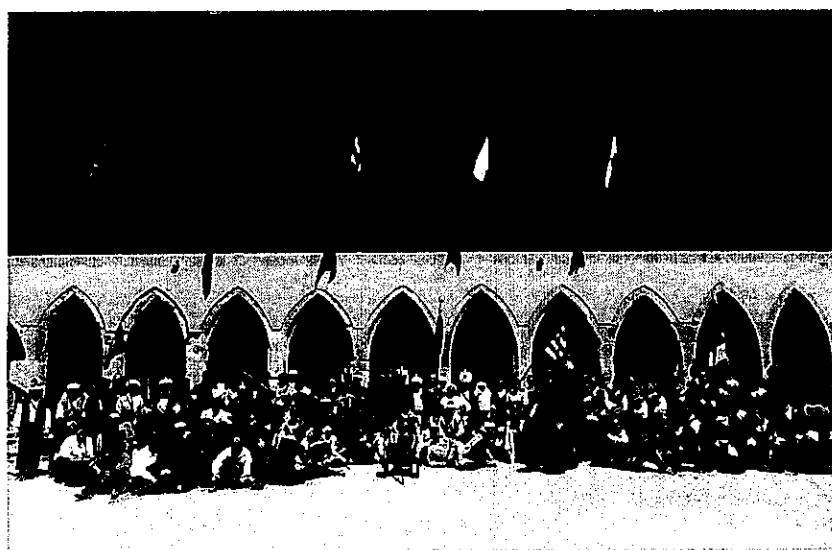
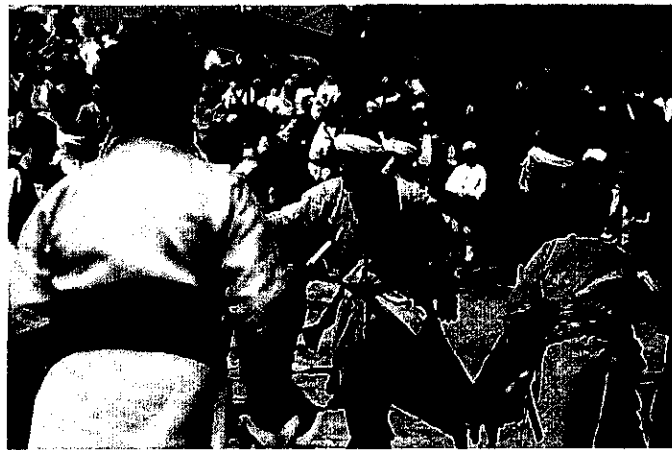
Bemutatók száma: 15

A fesztivál egyik csúcspontja az ostrom volt, melyet 11 hagyományőrző csapat közreműködésével mutattak be két egymást követő napon. A nagyívú újrajátszás maradandó élményt jelentett a látogatóknak. A regény alapján eljátszott történet számos olyan toposzt jelenített meg, mely a résztvevőknek ismerős volt. Így a program során a csapatok és a közönség „egy nyelvet” beszélt, amely fokozta a katarzist. A tudomány, az irodalom és a hagyományőrzés találkozott a program során, s az új műfaj, a „csata-újrajátszás” (re-enactment) minden látogató tetszését elnyerte.

Koncertek

A fesztivál koncertsorozatának elsődleges célja az volt, hogy a zenén keresztül jutassuk el az irodalmi művek üzenetét a közönség számára.

A gyerekeknek a Misztrál együttes, Szirtes Edina Mókus és a Fabula Rasa, Gryllus Vilmos, az Alma zenekar, Szalóki Ági és a Makám együttes adott koncertet. Az ismerősen csengő nevek számos látogatót vonzottak, és a legnagyobb eredménynek azt tekintjük, hogy valamennyi előadó vállalkozott arra, hogy Gárdonyi verseket is megzenésítsen. A koncertre érkező gyerekeket aztán „beszippantotta” a várban található rengeteg játék, programlehetőség. (Egy kedves apuka jegyezte meg: „Csak egy koncertre jöttünk, de órákig bolyongtunk a rengeteg játék között.”) Szülő és gyerekek szó szerint elmerültek a magyar irodalom világában.

Nagy sikert arattak a fiataloknak és az idősebbeknek szánt koncertek is. (Ethnofil zenekar, Dés László, Hungaricum együttes, Sebő együttes, Tálás Áron trió, Herczeg Flóra és a Például Igen) A „recept” ugyanaz volt. A várba érkezők a koncertek előtt vagy után más lehetőségeket is kipróbáltak, nem mehettek el anélkül, hogy legalább egy irodalmi művel, költő, írói életművel ne találkozzanak.

A koncert program legveretesebb eleme kétségtelenül Dés László koncertje volt. Udvaros Dorottya és Makranczi Zalán színművészek az egész Gárdonyi életművön átívelő irodalmi programot

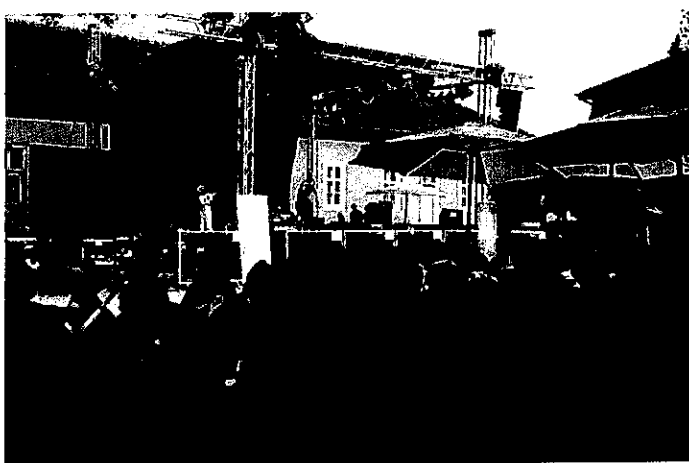
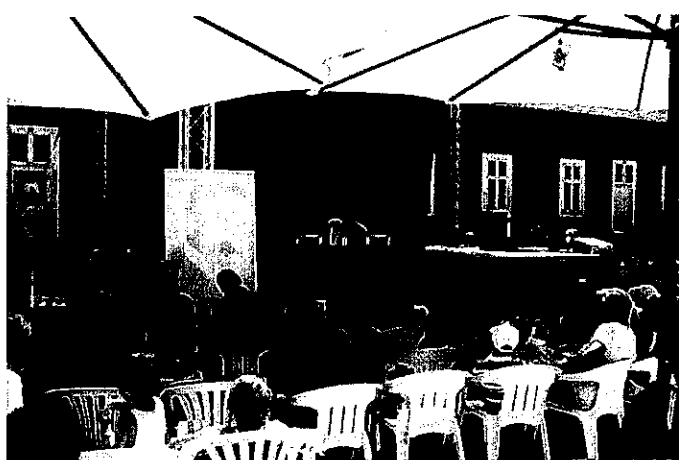
adtak, melyre Dés László, Dés András és Lukács Miklós improvizált jazz-zenét. A Gárdonyi műveknek, magvas gondolatoknak szóló gyakori nyíltszíni taps, az igényes zene, a kellemes nyári este és a különleges történelmi környezet egyedülálló élményt nyújtott a kb.: 8-900 résztvevőnek. „Nem tudtuk, hogy Gárdonyi ennyire aktuális”, „Ilyesmiket is írt Gárdonyi?” Ezek és ehhez hasonló mondatok hangzottak el távozók szájából. Biztosak vagyunk abban, hogy többen újraolvasták Gárdonyit a koncert hatására.

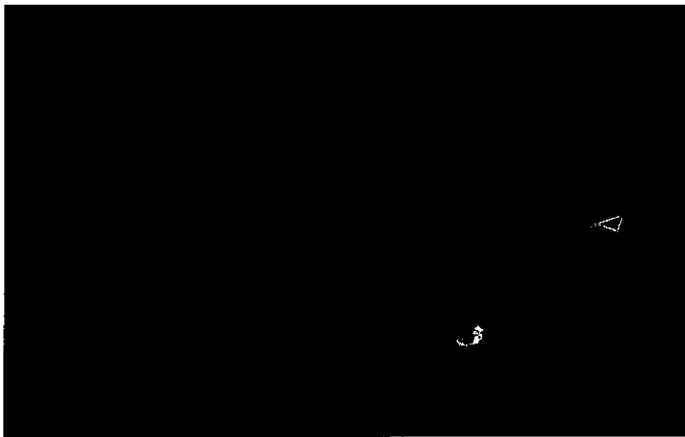
Méltó zárása volt a fesztiválnak a Líceumban rendezett komolyzenei koncert, melyre kb. 80 fő érkezett.

A fellépő együttesek száma: 8

A koncertek száma: 8

A látogatók száma: kb.: 4.000 fő

Az I. Gárdonyi Irodalmi Fesztiválhoz kapcsolódó marketing tevékenység

A fesztivált több csatornán, több médián keresztül hirdettük, propagáltuk.

Az MTVA – egy együttműködési megállapodás keretében - a Gárdonyi Emlékév alkalmából több TCR hirdetést készítetett, melyeket az M1, M2 csatornákon lehetett látni.

A Dobó István Vármúzeum – Eger Megyei Jogú Város közvetítésével – egy féléves időszakot átölelő megállapodást kötött az Y Média reklámügynökséggel, akik többek között az irodalmi fesztivál kommunikációjában is segítettek.

Ennek révén a következő helyeken jelentünk meg: mti.hu (Csütörtökön kezdődik Egerben az I. Gárdonyi Géza Irodalmi Fesztivál), hirado.hu (honlapon és híradós anyagban), www.port.hu, www.magyarhirlap.hu (Irodalmi Fesztivál az olvasásért), www.konyv7.hu, www.mno.hu (Gárdonyi fesztivált alapított Egerben), kultura.hirszemle.net, mai24.hu (Augusztus 8-án kezdődik az I. Gárdonyi Irodalmi Fesztivál), litera.hu, programturizmus.hu (Gárdonyi Irodalmi Fesztivál 2013 Eger), kulturport.hu, hirpercek.hu, sztarold.hu, mtva.hu, prea.hu, hirstart.hu, napiforras.hu, magyarorszagon.hu, figyel.hu, stop.hu (Hazafiság, helytállás, egymás tisztelete: Egerben csütörtöktől minden Gárdonyi emlékéről szól), aktivradio.hu, kultura.hu, kinehagyd.hu, netriport.hu, hirek.animare.hu, est.hu, euroastra.hu, dolcsevita.hu, cultura.hu

A Kossuth Rádió több alkalommal közölt riportokat a fesztiválról (Vasárnap délután, Talpra magyar!)

A Dobó István Vármúzeum évek óta készít elégedettségi felméréseket programjain. Ez jó kiinduló alap arra is, hogy honnan, milyen célból érkeznek hozzánk látogatóink. Ennek tekintetében a helyi médián túl a küldő területeken is hirdettünk.

2013. augusztus 5-én sajtótájékoztató tartottunk a helyi sajtó részvételével.

Hirdetéseket jelentettünk meg a nyomtatott sajtóban, rádiókban, bannereket helyeztünk el honlapokon, buszreklámot készítettünk.

Megjelenési helyek: Dió Rádió Gyöngyös, Rádió Eger, Csaba Rádió Békéscsaba, Friss Rádió, Sunshine Rádió Nyíregyháza, Rádió Focus Salgótarján, Szuperinfó (Eger és környéke), Hello Tourist Magazin, Tolna Megyei Krónika, Alföld Televízió, Agria TV, Eger TV, Hajdúpress.

Külön anyaggal jelentkeztünk az Aktív pihenés Magyarországon című turisztikai kiadványban.

A programot a Vármúzeum honlapján (www.egrivar.hu) és a Gárdonyi Emlékév alkalmából létrehozott honlapon is lehetett olvasni (www.gardonyiemlekv.hu).

A fesztiválról plakát, műsorfüzet készült, melyeket egyedi, az Emlékévre készített arculattal láttunk el. Ezeket eljuttattuk a helyi Pest, Nógrád, Szabolcs-Szatmár-Bereg, Hajdú, Borsod és Csongrád megyei Tourinform Irodákba. A műsorfüzet terjesztésében segítségünkre voltak az Eszterházy Károly Főiskola hallgatói.

Részletes program

A programfüzet digitális változata tartalmazza a részletes programokat és azok helyszíneit.

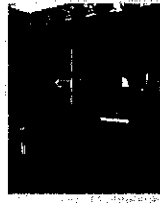

A ház nemcsak az élete és a házhoz tartozó minden, hanem az egész ház története is. A házban élők életének minden pillanatát a ház falai között lehet megélni. A házban élők életének minden pillanatát a ház falai között lehet megélni. A házban élők életének minden pillanatát a ház falai között lehet megélni.

150 GÁRDONYI ÁLLAMI EMLÉK ÉRTŐNŐ

...és a házban élők életének minden pillanatát a ház falai között lehet megélni. A házban élők életének minden pillanatát a ház falai között lehet megélni. A házban élők életének minden pillanatát a ház falai között lehet megélni.

...és a házban élők életének minden pillanatát a ház falai között lehet megélni. A házban élők életének minden pillanatát a ház falai között lehet megélni. A házban élők életének minden pillanatát a ház falai között lehet megélni.

...és a házban élők életének minden pillanatát a ház falai között lehet megélni. A házban élők életének minden pillanatát a ház falai között lehet megélni. A házban élők életének minden pillanatát a ház falai között lehet megélni.

MÁRIS...
...és a házban élők életének minden pillanatát a ház falai között lehet megélni. A házban élők életének minden pillanatát a ház falai között lehet megélni. A házban élők életének minden pillanatát a ház falai között lehet megélni.

Az I. Gárdonyi Géza Irodalmi Fesztivál megvalósította legfontosabb céljait. A több mint 9.000 látogató elégedetten távozott rendezvényeinkről, a programok látogatottsága alátámasztotta azt a feltevésünket, hogy szükség van vidéken is ilyen típusú fesztiválra. A műsorszervezet, a fesztivál ösztönművészeti jellege biztosította, hogy változatos programokkal számos célcsoportot elérhetünk és megnyerhetünk az irodalomnak, a komolyzenének, az igényes, veretes könnyűzenének és nem utolsósorban a múzeumnak.

Köszönjük a Nemzeti Kulturális Alap támogatását!

A szakmai beszámoló internetes elérési útja: <http://www.egrivar.hu/emlekev.html#szakbesz>

Szalainé Király Júlia
Szalainé Király Júlia
muzeológus - programfelelős